

Студијски програм: Социјална политика, модул: Социјална заштита
Назив предмета: Деонтолошке перспективе у систему социјалне заштите
Наставник: проф. др Милан Петричковић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Деонтологија као специфичан сегмент филозофске дисциплине етике - науке о моралу, представља незаобилазну методолошку парадигму професионалног поступања у области социјалног рада и социјалне заштите. У оквиру система социјалне заштите у Републици Србији деонтолошки садржаји се најчешће доводе у везу са Кодексом професионалне етике, путем ког се уређују и стандардизују професионалне дужности стручних радника и стручних сарадника. Међутим комплексност, вишеслојност и есенцијална противуречност човекове (не)моралности, посебно оне присутне у пракси социјалног рада и социјалне заштите, захтевају озбиљнији епистемолошки концепт од овог Кодекса, чија се теоријска задатост задржава на нивоу нормативног акта. С тим у вези, деонтологија, као филозофска област која се бави сложеном категоријом моралних дужности и њеним рефлексијама на битак људског егзистирања, нужно мора да тражи одговоре и на, од дужности неодвојивих, етичких категорија, нпр. моралних врлина и порока, моралних вредности, моралних норми и закона. Наведени морални модуси, у етици дефинисани као чиниоци једног од кључних питања које се односи на тзв. делатне облике морала, садржајно суштински стоје у нераскидивој вези са осталим незаобилазним питањима етике, попут оног о моралној слободи избора, сврхама и принципима моралног делања, као и питањима о начину успостављања морала - моралне карактерологије и етике људских права. Теоријско апсолвирање, критичко сагледавање и развијена способност за практичну примену и методичку операционализацију ових сложених етичких сазнања у систему социјалне заштите представља предметни циљ ове дисциплине.</p>
<p>Исход предмета се огледа у разумевању деонтолошких сврха и садржаја практично примењене етике социјалног рада и социјалне заштите са примарним исходом конкретног имплементирања етичких постулата, вредности и принципа у свакодневно примењене методе, технике и вештине социјалног рада у систему социјалне заштите.. На овај начин фундиране деонтолошке перспективе у систему социјалне заштите у потпуности оправдавају делатни активитет етике која се у филозофији означава као морално-практичка филозофија, која је у служби практичног ума. Поред тога, исход овог предметног садржаја тиче се и аналитичко-синтетичког разматрања етичке нормативизације општих професионалних дужности социјалних радника, затим њихових дужности према институцији у којој су запослени, као и дужности социјалних радника према професији.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Појам, настанак и развој деонтологије као битног сегмента филозофске дисциплине етике; Појам деонтолошких перспектива у систему социјалне заштите; Теоријско-методолошка природа деонтологије социјалног рада у сфери социјалне заштите; Културна, друштвена, социјална, антрополошка контекстуалност категорије морала и професионалне делатности социјалног рада; Етика дужности; Кантова етика дужности; Морална карактерологија и однос према дужностима; Етички феномен слободе и слободног избора у свакодневној пракси социјалне заштите; Етика људских права; Сазнајно-искуствени каузалитет деонтологије и аксиологије – методолошка основа ваљане моралне праксе у систему социјалне заштите; Деонтолошка применљивост, изводљивост, употребљивост и делотворност - неопходни услови развоја вештина у систему социјалне заштите; Однос моралних дужности према моралним врлинама, пороцима, вредностима и моралним законима; Професионалне дужности, принципи и стандарди стручног поступања; Морална противуречја; Етички релативизам; Етичке дилеме Деонтолошки приступи у раду са децом, одраслима и старима; Деонтолошки аспекти социјалног рада са породицом; Деонтолошки концепти у раду са маргинализованим групама; Деонтолошке вештине у раду са мигрантима, посебно децом мигрантима; Кодекс професионалне етике у систему социјалне заштите;</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>На вежбама се кроз рад у малим и дискусионим групама утврђује и проширује наставно градиво. Кроз интерактивне игре студенти стичу знања о основним принципима и подиже се ниво етичке</p>

сензитивности, док се кроз студије случаја из праксе, студенти стичу практична сазнања за примену етичких принципа у пракси, препознавање кршење етичких принципа и процедуре за поступања у случају етичких прекршаја.

Литература

- Петричковић М., (2021.) Зборник објављених радова из области етике, деонтологије и аксиологије социјалног рада; ФПН, Београд. стр. 137.
- Петричковић, М. (2021), „Социјални рад у функцији остваривања људских права“, у уџбенику Етика
- социјалног рада (2011.) Изд. Социјална мисао, Београд, стр. 307-319.; „Деонтологија социјалног рада“, у уџбенику Етика социјалног рада (2011.) Изд. Социјална мисао, Београд, стр. 321-338.
- Бркић, М., (2010.). *Заступање у социјалном раду*. Београд. Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, стр.
- Пухалић А., Перић, С., Бркић, М. (2018.) „Анализа етичког кодекса социјалног рада у Републици Српској – међународна и регионална перспектива“, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, Београд, бр.2-3/2018 (стр 9-32)
- Стргар С., „Етика социјалног рада и Кодекс професионалне етике у социјалној заштити“. *Социјална политика*

Институт за политичке студије, Београд; бр.1/2017 (стр.77-91.)

- Перић, С. „Антидискриминаторне политике и праксе у социјалном раду“, *Социјална политика*. Институт за политичке студије, Београд; бр.2-3/2017 (стр.85-99.)

- Кодекс професионалне етике стручних радника социјалне заштите Србије (2015.), Комора социјалне

заштите, Београд.

Препоручена литература:

- Banks, S., (2020) *Ethics and Values in Social Work*, Practical Social Work Series, MacMillan Education UK, ISBN: 1137607181, p.315.

- Bentham, J., (2015) *Deontology or, The science of morality*, ISBN:1140074342, p. 298.

- Кант, И., (1981) *Заснивање метафизике морала*, БИГЗ, Београд,

- Кант, И., (1974) *Критика практичког ума*, Напријед, Загреб.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Панел предавања.			
Мале и дискусионе групе.			
Студије случаја из праксе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	40
практична настава (презентација, дебата, студија случаја)	5	усмени испит	
Колоквијум I	20	.....	
Колоквијум II	30		
семинар-и			